



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis  
Iesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus  
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

**Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>**

**Ingolstadii, [1589]**

**VD16 B 1603**

X. Solutur altera obiectio, quæ sumitur ab indignitate rei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

& charitatem eundē concepisset: & contrā multum profuisset sola mente concipere, licet eundem corpore non concepisset. Et tamen quis dicere auderet, non magis ei profuisse mente & corpore Christum, quā sola mente concipere?

Ad VLTIMVM dico, nullum incommodum, sed maximum commodum consequi ex reali præsentia: nam non læditur corpus Domini ex eo, quod impiis communicatur; & in eo demonstratur summa Dei charitas. Quamvis autem breui tempore intra nos Dominū habeamus, tamen breui illo tempore maxima dona nobis largitur; alioqui etiā breui tempore tangebant simbriam Christi multi agroti, qui tamen ex eo contactu curabantur.

CAPVT DECIMVM.

*Soluitur altera obiectio, quæ sumitur ab indignitate rei.*

**A**LTERA, eaq; postrema hæreticorum obiectio ab indignitate rei sumitur. Scribit enim Calvinus lib. 4. Instit. cap. 17. §. 32. absurda oportere reiicere, quæ cœlesti Christi maiestate indigna sunt. Quæ autem illa sunt absurda, ipse eo loco non dicit; sed ab aliis ista ferè enumerari solēt; quod oportebit concedere Christum in terram cadere, dentibus atteri, in ventrem, & in secessum ire, à muribus corrodī, vel etiam deuorari, putrescere, vel acescere, denique etiam cremari. Quæ omnia, & nunc ab hæreticis obijciuntur, & olim à Berengarianis obijciabantur, vt patet ex Guitmundo, lib. 2. & ex Algero, lib. 2. cap. 1.

Sed respondemus, quod ad similia obiecta veteres Patres maiores nostri responderunt. Neque enim solū hoc mysterium, sed omnia ferè alia Iudæi, pagani, hæretici tanquam indigna, & stulta irriserunt: de quibus AVGVSTINVS in epist. 49. ad Deogratias, quæst. 6. *In ipsum, inquit, Christum non crederemus, si fides Christiana cachinnum metueret paganorum.*

Ac PRIMVM apud Iudæos Saducæi ipsi Christo quæstionem ridiculam proponere ausi sunt contra resurrectionem, vt ex absurditate, quæ inde sequebatur, concluderent, nullam futuram esse corporum resurrectionem. Videtur enim sequi, vt si mulier aliqua hîc habuerit septem viros per mortem sibi inuicem succedentes, in altera vita, aut pro vxore litigent, aut vna sit vxor septem virorum simul. Eodem modo Marcionistę



apud Tertullianum in libro de resurrect. carn. & Origenem apud Hieronymum in epist. ad Panmachium contra errores Ioannis Hierosolymitan. vt resurrectionem carnis explorarent, argumēta petebant ab absurdis: quia si erunt runc facti distincti, erit etiam procreatio, erunt nutrices, & obstetrices; si venter & palatum, erunt etiam cibi, erunt egestiones erunt latrinæ, &c. **DOMINVS** autem respondit: *Erratis, scientes Scripturam, & Virtutem Dei: in resurrectione carnis neq; nubent, neq; nubentur*, Matth. 22. **QVOD** idem nos hereticis dicere possumus; Erratis, ignorantes Scripturam & virtutem Dei. Christus enim verè in Sacramento existit, sed nullo modo lædi potest; proinde non cadit in terram, non teritur, non roditur, non putrescit, non crematur: ista enim in speciebus illis recipiuntur, sed Christum nō afficiunt, licet comestæ sint species illæ cum Christo. Ipsa quoq; Diuinitas nō vbiq; est præsens, & tamen nec sordescit in sordibus, nec crematur in flammis, nec putrescit in putrescentibus rebus.

**DICES**, si verè corpus Domini in Eucharistia est, cadente Eucharistia in terram, non cadit corpus Domini, ergo separatur in illo casu corpus Domini ab Eucharistia, & vnum manet in terra, alterum in altari, vel in manibus eius, cui cecidit Eucharistia.

**RESPONDEO**, Corpus Domini non separatur ab Eucharistia, donec species illæ integræ manent: & ideo, si Eucharistia cadat in terram, corpus Domini in terra erit, sed non dicetur cecidisse; id enim propriè cadit quod corpus est, & corporaliter existit; ac mouetur. Quare cadente homine, corpus cadit, anima non cadit, licet per accidens moueatur: sic etiam corpus Domini, quod indiuisibiliter manet in Eucharistia, locum mutat cadente hostia, sed non propriè cadit.

**SECUNDO**, multi Philosophi, ac præsertim Epicuræi, negabant providentiam Dei respectu rerum earum, quæ sunt infra lunam, quòd dicerent, indignum Deo, vt ad res tam viles procurandas se deiciat. **SED** Christiani ex Scripturis didicerunt, non esse Deo indignum, immò dignissimum, vt ab ipso villo suo labore, & incommodo erga passeres, fœnum, &c. res omnes, quamuis minutissimas benevolentiam suam ostendat. **QVOD** idem nos hereticis dicere possumus: non enim indignum est, sed dignissimum **CHRISTO**, sine vlla sui lesione ita se nobis præbere, vt summum erga nos amorem ostendat.

**TERTIO**, qui negabant Incarnationem, nulla ferè argu-  
 menta fortiora sibi videbantur obicere, quàm ab indignita-  
 te. Hinc Marcionistæ apud Tertullianum in libro de carne  
 Christi, obiciebāt indignū esse Deo in vtero formiæ inclu-  
 di, poni in præsepi, & alia id genus. Et Nestorius apud Theo-  
 dorerum, lib. 4. hæret. fabular. & Euagrium lib. i. histor. cap.  
 2. nihil fortius adferebat, quàm, indignum esse, si Deus dica-  
 tur bimestris, & bicubitus; quæ tamen dici posse videntur, si  
 verè infans aliquando fuit Christus, & simul Deus. Porrò Iu-  
 dæi & Pagani nihil magis horrebant, & ridebant in Christia-  
 na religione, quàm indignitatē illam, quòd dicerentur Chri-  
 stiani credere in hominem suspensum, & spem habere in ho-  
 mine inter latrones crucifixo, vt videre est apud Iustinum in  
 Dialogo cum Triphone, & Minutium Felicem in Octauio.  
**SED** contempsit Ecclesia illorum irrisiones edocta ab Apo-  
 stolo, i. Corinth. i. mysterium crucis Iudæis quidem scanda-  
 lum, Gentibus autem stultitiam esse, sed ipsis electis, Dei vir-  
 tutem, & Dei sapientiam. Neque enim ex omnibus Christi  
 passionibus, Diuinitas lædi vlllo modo potuit, & tamen inde  
 ingens Deo gloria, & summa hominibus vtilitas nata est.  
**IDEM** nos, & multò maiore ratione Sacramentariis possu-  
 mus respondere. Nam maior indignitas videtur, Christum  
 Deum, & hominem in propria specie, quàm in specie panis  
 lædi potuisse. Et præterea Christus homo in specie panis, ni-  
 hil omninò patitur: at in specie propria, verè passus est verbe-  
 ra, vulnera, & ipsam mortem, eamq; cum summa ignominia  
 in patibulo, atq; inter latrones.

**QUARTO**, Ariani, vt oppugnarent Christi Diuinitatem,  
 semper obiciebant, id requirere honorem Dei Patris, vt ex  
 Hilario colligitur lib. 12. de Trinit. & in lib. contra Constan-  
 tium. Nouatiani quoque (vt Ambrosius refert, lib. i. de Pœ-  
 nit. cap. 2.) vt negarent Ecclesiæ potestatem absoluendi pec-  
 catores, dicebant, indignum esse, si id hominibus tribuatur,  
 quod est proprium Dei, **SED** responderunt Patres, à nullis  
 magis Deum Patrem affici contumelia, quàm ab illis, qui nō  
 crederent verbis eius: *Hic est Filius meus. Et: Quacunq; solue-  
 ritis super terram.* **IDEM** & nos Sacramentariis responde-  
 mus: non enim clarius dixit illa Deus, quàm Christus dixerit:  
*Hoc est corpus meum.* Non amat Deus eiusmodi patronos,  
 qui nesciant honorem, & dignitatem ipsius tueri, nisi ver-  
 ba eius

ba eius corrumpant, & mendacem (quantum in se est) faciant.

DE NI QU E, quia nonnulli vix ferre possunt, Christum quo-  
cunque modo posse includi in parua pixide, cadere in ter-  
ram, comburi, rodi à bestia; ab ipsis ego libenter discerem, ut  
non credant Christum infantulum inclusum verè fuisse po-  
mum in angustissimo, & obscuro fœminæ utero, deinde in  
sciiis ac pannis inuolutum? eundem non modò cadere in ter-  
ram potuisse, sed etiam humi sæpe iacuisse? eundem infan-  
tulum remoto miraculo, & comburi, & à bestia morderi po-  
tuisse? Si igitur ista pati potuit in propria specie, & cum beati-  
tudine, cur mirum videri debet, si similia in specie aliena, & sine  
ulla læsione eidem accidere posse dicamus?



## CONTROVERSA

### SECUNDA.

De modo existentiae corporis Domini  
in Eucharistia.

### CAPVT XI.

*Recensentur varia de hac re sententia.*



GRAVISSIMA controuersia de reali præsen-  
tia Domini corporis expedita, sequitur ali-  
deratione, & modo, quo corpus Domini  
Eucharistia adesse incipit. Et quidem Catho-  
lica Ecclesia semper docuit per cōuersionem  
substantiæ panis, & vini in corpus, & sangui-  
nem Domini, quæ conuersio postmodum transubstantiatio  
appellata est, fieri, ut corpus & sanguis Domini, verè ac reali-  
ter in Sacramento Eucharistiæ præsentia sint. Sed præter hæc  
sententiam, quæ sola est antiquissima, & verissima, sepe  
multò extiterunt errantium opiniones.

PRIMA Berengarij, & discipulorum eius fuit, ut ex libro  
i. 87.